

บทเพลงโซนาตาสำหรับทูบาและเปียโน
ผลงานการประพันธ์ของ พอล ฮินเดอมิท: บทวิเคราะห์และวิธีการฝึกซ้อม

SONATA FOR TUBA AND PIANO BY PAUL HINDEMITH:
ANALYSIS AND PRACTICE TECHNIQUE

ธีรพัฒน์ เดชะ*
Teerapat Dacha*

* ศิลปกรรมศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาดุริยางคศิลป์ตะวันตก คณะศิลปกรรมศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
Master of Fine and Applied Arts Program in Western Music, Faculty of Fine and Applied Arts,
Chulalongkorn University
Email: beartuba@gmail.com

Received: November 7, 2024

Revised: December 10, 2024

Accepted: June 28, 2025

บทคัดย่อ

การศึกษบทประพันธ์เพลงโซนาตาสำหรับทูบาและเปียโน ผลงานการประพันธ์โดยพอล ฮินเดอมิท เป็นส่วนหนึ่งของการสำเร็จการศึกษาในระดับมหาบัณฑิตของผู้วิจัย บทเพลงนี้เป็นบทเพลงที่มีความสำคัญต่อทูบาเพราะว่าเป็นบทเพลงโซนาตาบทแรกของทูบาที่ถูกประพันธ์ขึ้น และมีความยากและความท้าทายในการบรรเลงที่สูง ทำให้ผู้วิจัยต้องการที่จะศึกษาบทเพลงชิ้นนี้ โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาและวิเคราะห์บทเพลง เพื่อใช้ประกอบเป็นข้อมูลในการทำวิทยานิพนธ์ระดับมหาบัณฑิตด้านการแสดงเดี่ยวทูบาของผู้วิจัย เนื้อหาในบทวิเคราะห์ประกอบไปกับการศึกษาข้อมูลชีวประวัติผู้ประพันธ์ ความเป็นมาของบทเพลง การวิเคราะห์เทคนิคในการบรรเลงซึ่งดำเนินการวิจัย โดยเริ่มจากการศึกษาและรวบรวมข้อมูลงานวิจัย สิ่งพิมพ์ และแหล่งข้อมูลทางวิชาการที่เกี่ยวข้อง และทำการวิเคราะห์สังคีตลักษณ์และเทคนิคของการประพันธ์ จากนั้นได้จัดสรรวิธีการฝึกซ้อมและค้นหาแบบฝึกหัดที่เหมาะสม เมื่อได้ข้อมูลทั้งหมดจึงจัดทำสรุปและข้อเสนอแนะที่ได้จากการวิจัยในงานวิจัยชิ้นนี้ ผู้วิจัยได้นำเสนอแง่มุมด้านการตีความ บทเพลง การฝึกซ้อมส่วนตัว วิธีการแก้ปัญหา และคัดเลือกแบบฝึกหัดที่เหมาะสมกับปัญหา เพื่อปรับใช้ในการวางแผนการซ้อม การเตรียมตัวเพื่อการแสดง และการบรรเลงร่วมกับนักเปียโน โดยจากการวิจัยได้พบว่าบทเพลงนี้นั้นต้องให้ความสำคัญในการบรรเลงคู่เสียงในชั้นคู่ที่กว้าง การบรรเลงเครื่องหมายการกำกับการออกเสียงที่กำหนดให้ถูกต้อง และความถูกต้องของการบรรเลงโน้ตระดับเพื่อให้ได้ผลลัพธ์การแสดงที่มีมาตรฐาน โดยผู้วิจัยนั้นแนะนำให้ผู้อ่านระวังกสิ่งที่กำกับไว้ในโน้ตและปฏิบัติตามให้ถูกต้อง

คำสำคัญ

ทูบา การวิเคราะห์ดนตรี ฮินเดอมิท

ABSTRACT

The study of Paul Hindemith's Sonata for Tuba and Piano is part of the researcher's completion of a master's degree. This piece is significant to the tuba repertoire as it is the first sonata ever composed for the instrument, presenting high levels of technical difficulty and performance challenges. The study aims to analyze and interpret the composition as a foundation for the researcher's master's thesis in tuba solo performance. The analysis encompasses the composer's biography, the historical context of the piece, and its technical performance aspects. The research process involved gathering academic sources, analyzing the musical structure and techniques, devising practice methods, and selecting exercises tailored to specific challenges. The findings are presented with conclusions and recommendations to aid performers. The study emphasizes the importance of accurate execution of wide intervals, adherence to articulation markings, and precision in ornamentation. The researcher advises readers to carefully interpret and follow the musical instructions to achieve a high-standard performance.

Keywords

Tuba, Music Analysis, Hindemith

ความสำคัญของปัญหา

ผู้วิจัยได้ทำการศึกษาบทประพันธ์เพลงโซนาตาสำหรับทูบาและเปียโน ผลงานการประพันธ์โดย พอล ฮินเดมิธ (Paul Hindemith) ซึ่งเป็นหนึ่งในผลงานเพลงของรายการการแสดงที่เป็นส่วนหนึ่งของการสำเร็จการศึกษาในระดับมหาบัณฑิต ผลงานชิ้นนี้สร้างความท้าทายอย่างมากต่อนักทูบาทั้งในด้านเทคนิคการบรรเลงและมีความสำคัญต่อวรรณกรรมดนตรีของทูบาสำหรับเครื่องดนตรีทูบาอย่างมาก ซึ่งในปัจจุบันมีการนำบทเพลงนี้ไปใช้ในการแข่งขันและการออกฉันทายอย่างแพร่หลาย ผู้วิจัยจึงสนใจที่จะศึกษาบทเพลงนี้เพื่อนำความรู้ที่ได้มาเผยแพร่ให้นักเรียนหรือผู้ที่สนใจศึกษาต่อไป ในบทเพลงนี้จำเป็นต้องใช้ทูบาที่มีขนาด 4/4, 5/4 หรือ 6/4 เป็นทูบาที่อยู่ในคีย์ C หรือ Bb ซึ่งเป็นทูบาที่มีขนาดใหญ่เป็นพิเศษ เพื่อให้เสียงของเครื่องดนตรีมีความเหมาะสมกับช่วงเสียงของบทเพลง บทเพลงนี้ถือว่าเป็นผลงานเพลงบรรเลงเดี่ยวสำหรับทูบาบทแรก ๆ ของโลก ที่ประพันธ์ขึ้นในปี ค.ศ. 1955 มีความยาวประมาณ 10 นาที 30 วินาที แบ่งเป็น 3 ตอน มีความแตกต่างอย่างชัดเจนทั้งในอัตราจังหวะและความเข้มข้นของเสียง อนึ่งความกว้างของช่วงเสียงและการกระโดดของขึ้นคู่เสียงในบทเพลงนี้เป็นจุดที่น่าสนใจและท้าทายต่อการบรรเลงให้มีความสมบูรณ์แบบต่อผู้บรรเลง ผู้วิจัยจึงได้ทำการศึกษารายละเอียดเกี่ยวกับทฤษฎีการประพันธ์ที่ประกอบไปด้วยการวิเคราะห์สังคีตลักษณ์ของบทเพลง และนำเสนอเทคนิคการบรรเลงที่มีความสำคัญในบทเพลงเพื่อนำเสนอแนวทางในการตีความและฝึกซ้อมอย่างมีประสิทธิภาพ

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาแนวทางการบรรเลงบทประพันธ์เพลงโซนาตาสำหรับทูบาและเปียโน ผลงานการประพันธ์โดย พอล ฮินเดอมิท
2. เพื่อศึกษารวมวิธีการฝึกซ้อมบทประพันธ์เพลงโซนาตาสำหรับทูบาและเปียโน ผลงานการประพันธ์โดย พอล ฮินเดอมิท

วิธีดำเนินการวิจัย

1. ศึกษาและรวบรวมข้อมูลงานวิจัย สิ่งพิมพ์ และแหล่งข้อมูลทางวิชาการที่เกี่ยวข้อง
2. วิเคราะห์สังคีตลักษณ์และเทคนิคการประพันธ์ของบทเพลง
3. จัดสรรวิธีการฝึกซ้อมและค้นหาแบบฝึกหัดที่เหมาะสม
4. จัดทำสรุปและข้อเสนอแนะที่ได้จากการวิจัย

ผลการวิจัย

ชีวประวัติของ พอล ฮินเดอมิท (Paul Hindemith, 1895-1963)

พอล ฮินเดอมิท เกิดที่ เมืองฮานา (Hanau) ประเทศเยอรมนี ฮินเดอมิท มีความสามารถพิเศษในการเล่นไวโอลินและมีความโดดเด่นในด้านการประพันธ์เพลง โดยเฉพาะอย่างยิ่งในการสำรวจและทดลองการจับคู่ระหว่างเครื่องลมและเปียโน ฮินเดอมิท มีลักษณะที่คล้ายคลึงกับนักประพันธ์เพลงท่านอื่นๆ ในยุคเดียวกัน เช่น มิโลต์ (Milhaud) และ ปูแลงค์ (Poulenc) ผลงานเพลงของฮินเดอมิท มีเอกลักษณ์ที่โดดเด่น ฮินเดอมิท ได้เริ่มต้นประพันธ์เพลงชุดบทเพลงบรรเลงเดี่ยว (Sonata) สำหรับเครื่องลมตั้งแต่ปี ค.ศ. 1936 โดยเริ่มจากการประพันธ์ให้เครื่องเป่าลมไม้ เช่น ฟลูต และได้ประพันธ์บทเพลงบรรเลงเดี่ยวสำหรับทูบา (tuba) เป็นชิ้นสุดท้ายในปี ค.ศ. 1955 (Andreeva, 2017)

ประวัติเพลงบทประพันธ์เพลงโซนาตาสำหรับทูบาและเปียโน ผลงานการประพันธ์โดย พอล ฮินเดอมิท

บทเพลงนี้เป็นหนึ่งในชุดบทเพลงบรรเลงเดี่ยวที่มีทั้งหมด 26 ชุดสำหรับเครื่องดนตรีทุกกลุ่ม เนื่องจากฮินเดอมิทต้องการเพิ่มความหลากหลายให้กับกลุ่มเครื่องดนตรีโดยเฉพาะเครื่องเป่าให้มีบทเพลงที่หลากหลายมากยิ่งขึ้น นอกจากนี้ยังเป็นการช่วยเพิ่มพูนทักษะการบรรเลงเครื่องดนตรีได้อีกด้วย ในส่วนของบทเพลงนี้นั้นถูกประพันธ์ขึ้นในปี ค.ศ. 1955 เป็นบทเพลงสุดท้ายจาก 26 บทเพลงข้างต้น บทเพลงนี้ประกอบไปด้วย 3 ตอนด้วยกัน ได้แก่ I. Allegro pesante, II. Allegro Assai และ III. Variationen - Moderato, comodo ตัวบทเพลงจะไม่สื่ออารมณ์เพลงอย่างชัดเจนมากนัก เพราะว่าจะมุ่งเน้นไปที่เทคนิคการประพันธ์และเทคนิคการบรรเลง ซึ่งบทเพลงนี้มีการนำเสนอแนวทางการบรรเลงใหม่ ๆ ในการบรรเลงบทเพลงประเภทบทเพลงบรรเลงเดี่ยว ที่แสดงออกด้านความสามารถของผู้บรรเลงและการสื่อสารความก้าวหน้าด้านทฤษฎีการประพันธ์ของผู้ประพันธ์ออกมาอย่างชัดเจนอีกด้วย โดยในตัวบทเพลงนั้น จะมีการใช้ช่วงคู่เสียง (interval) ที่กว้างอย่างมาก และยังมีช่วงที่ต้องอาศัยความคล่องตัวในการบรรเลงสูง ที่พบได้ไม่บ่อยนักในเครื่องดนตรีชนิดนี้ โดยในโครงสร้างของบทประพันธ์ขึ้นนี้ ยังคงความดั้งเดิมในการประพันธ์เพลงแบบบทเพลงบรรเลงเดี่ยว แต่มีการเพิ่มเติมเทคนิคการบรรเลงสมัยใหม่เข้าไป เช่น การใช้เทคนิคแฉกโน้ตสิบสองตัว (Twelve Tone) ซึ่งผลงานชิ้นนี้ถูกจัดว่าเป็นบทประพันธ์ที่มีความสำคัญ และเป็นที่ยอมรับในการนำมาจัดแสดงเป็นอย่างมาก นอกจากนี้ บทประพันธ์นี้ยังเป็นบทเพลงหลักที่ใช้ในการแข่งขันทั่วโลกอีกด้วย (Taylor, 2017)

ประเภทของทูบาที่ใช้ในบทเพลง

ในวันที่ 12 กันยายน ค.ศ. 1835 วิลเลียม วีพริช (William Weiprecht) และ นักประดิษฐ์เครื่องดนตรีชื่อว่า Johann Moritz ได้ทำการจดสิทธิบัตรในเครื่องดนตรีประเภททาล์วชนิดนี้โดยให้ชื่อว่า ทูบา ซึ่งตัวเครื่องดนตรีนั้น ถูกตั้งเสียงให้เริ่มที่เสียง F โดยมีความยาวของท่อทั้งหมด 12 ฟุต คล้ายกับทูบาคีย์ F ที่ใช้ในปัจจุบัน โดยประกอบไปด้วย 5 ลูกสูบ โดยใช้มือซ้ายควบคุม 2 ลูกสูบ และมือขวา 3 ลูกสูบ และหลังจากนั้น 4 วัน มีการใช้ทูบาบรรเลงในวงโยธวาทิตของประเทศปรัสเซีย และได้มีการใช้อย่างแพร่หลายไปยังหลายประเทศในยุโรป ต่อมามีการใช้ในวงออเคสตราครั้งแรกในปี ค.ศ. 1860 โดยนักประพันธ์ชาวฝรั่งเศสที่ชื่อว่า เฮกเตอร์ แบร์ลิโอส (Hector Berlioz) ในบทเพลง Symphony Fantastique และยังคงมีการใช้ทูบาในวงออเคสตราจนถึงปัจจุบัน โดยขนาดของทูบาในปัจจุบันมีการเรียกขนาดของเครื่องดนตรีแบ่งเป็นสี่ขนาด ได้แก่ 3/4 4/4 5/4 และ 6/4 ตามลำดับ และเครื่องดนตรีจะอยู่ในคีย์ C และ Bb ส่วนทูบาที่ใช้ในบทเพลงโดยทั่วไปจะเป็นขนาดใดก็ได้ โดยทั่วไป นักทูบามักนิยมใช้เครื่องคีย์ C และ Bb เพราะสามารถสร้างสีสันของเสียงให้กับบทเพลงและมีความกว้างของช่วงเสียงที่กว้างกว่าเครื่องทูบาที่อยู่ในคีย์ F ซึ่งมีขนาดเล็กกว่า และช่วงเสียงที่สูงกว่า

บทวิเคราะห์บทประพันธ์เพลงโซนาตาสำหรับทูบาและเปียโน ผลงานการประพันธ์โดย พอล ฮิน데미ท ตอนที่หนึ่ง

การบรรเลงเครื่องหมายประจำจังหวะ (Time Signature) ที่ต่างกัน บนลักษณะจังหวะที่ซับซ้อนเช่นนี้จำเป็นต้องใช้ควบคุมจังหวะให้มั่นคง เนื่องจากการที่ทั้งสองเครื่องดนตรีต้องเล่นเครื่องหมายประจำจังหวะที่ต่างกัน นักทูบาต้องให้ความสำคัญในการใช้กล้ำเนื้อริมฝีปากที่ต้องมีความแม่นยำสูง อีกทั้งยังจำเป็นต้องควบคุมการใช้ปริมาณลมและความเร็วลมที่เหมาะสมอีกด้วย (Haggett, 2018) ในส่วนของเครื่องหมายประจำจังหวะที่ต่างกัน จะทำให้ผู้บรรเลงเกิดความสับสนในการบรรเลงร่วมกับนักเปียโนได้ ในกรณีของโน้ตสามพยางค์ที่เป็นเบ็ดหนึ่งชิ้นในโน้ตเปียโนกับสามพยางค์ที่เป็นโน้ตตัวดำในแนวของทูบา ในตอนที่ 1 Allegro pesante-Poco lento ช่วงตอนนำเสนอ (Exposition) มีการนำเสนอทำนองหลัก (Theme) ที่ประกอบด้วยชั้นคู่เมเจอร์ 9 โดยทูบาจะรับหน้าที่ดำเนินทำนองหลัก (ห้องที่ 1-10) ที่มีการกำหนดเครื่องหมายประจำจังหวะชนิด 6/4 ในขณะที่เปียโนนั้นระบุเป็นเครื่องหมายประจำจังหวะชนิด 2/2 ซึ่งถึงแม้ว่ามีความแตกต่างกันอย่างชัดเจน แต่ในแนวปฏิบัตินั้น ในบทเพลงจะนับเป็นห้องละ 2 จังหวะ ที่ทั้ง 6/4 และ 2/2 มีจังหวะหนักร่วมกัน โดยที่ 6/4 จะนับจังหวะหนักที่ 1,4 ส่วน 2/2 จะนับจังหวะหนักที่ 1,2 แต่ใน 6/4 จะแบ่งจังหวะย่อยเป็น 3 ส่วน 2/2 จะแบ่งจังหวะย่อยเป็น 2 ทำให้ในช่วงนี้ทั้งสองเครื่องดนตรีนั้นจะมีความสัมพันธ์ในด้านความเร็วของจังหวะโดยรวมและจังหวะตกที่จะบรรเลงพร้อมกันนั่นเอง จากนั้นเปียโนจะทำหน้าที่ นำเข้าสู่ทำนองหลักที่สองต่อไปในทำนองหลักที่สอง (Secondary Theme) ในห้องที่ 10-21 เครื่องหมายประจำจังหวะจะถูกปรับเปลี่ยนแต่ยังคงมีความสัมพันธ์กันระหว่างทูบาและเปียโนอยู่ ตัวอย่างเช่น ห้องที่ 22-23 ทูบาใช้เครื่องหมายประจำจังหวะชนิด 9/4 ในขณะที่เปียโนจะใช้เครื่องหมายประจำจังหวะชนิด 3/2 ที่จะนับเป็นห้องละ 3 จังหวะ และในห้องที่ 24-26 กลับมาใช้แบบเดิมคือห้องละ 2 จังหวะคือทูบาใช้เครื่องหมายประจำจังหวะชนิด 6/4 ในขณะเดียวกันเปียโนจะใช้เครื่องหมายประจำจังหวะชนิด 2/2 เป็นต้น ดังตัวอย่าง

ภาพที่ 1 บทประพันธ์เพลงโซนาตาสำหรับทูบาและเปียโน

ผลงานการประพันธ์โดย พอล ฮินเดอมิท ตอนที่ 1 ห้องที่ 1 – 4

ที่มา: From Sonata for Tuba and Piano (p. 2), by Hindemith, P. 1957,
Schott Musik International. Mainz.

การฝึกซ้อมการบรรเลงในชั้นคู่เสียงที่กว้างเช่นนี้ ในห้องที่ 1-28 นักทูบามักพบปัญหาในการบรรเลงระดับเสียงที่ผิดเพี้ยนไปจากระดับเสียงที่กำกับบ่อยครั้ง อีกทั้งการใช้การบังคับลิ้นที่มีความหนักแน่นมากเกินไปจนทำให้การบรรเลงเสียงที่ไม่ตรงกับโน้ตอนุกรมเสียงหลักของโน้ตพื้นฐาน (Fundamental Note) ทำให้การนำเสนอทำนองหลักของเพลงที่ต้องควบคุมให้มีความต่อเนื่องและชัดเจน เกิดความผิดพลาดได้จากปัญหาการบรรเลงดังกล่าว ผู้วิจัยได้คัดเลือกแบบฝึกหัดชั้นคู่เสียงของ Arban Tuba Fundamentals หมายเลขที่ 50 หน้าที่ 29 (Arban, 2000) เพื่อแก้ไขปัญหาดังกล่าว โดยจะใช้อัตราความเร็วจังหวะจากช้าและค่อย ๆ เร่งอัตราความเร็วจังหวะขึ้นจนกระทั่งเท่ากับอัตราความเร็วจังหวะจริงที่ใช้ในบทเพลง (Dotted Half Note = 60 ถึง 76) แต่จะเปลี่ยนจากตัวโน้ตจากเข้ตหนึ่งขึ้นเป็นโน้ตตัวดำ และเปลี่ยนจากชั้นคู่เสียงคู่ 8 เพอร์เฟค เป็นชั้นคู่เสียง 9 เมเจอร์ จากนั้นจะใช้การบังคับลิ้นในรูปแบบการเล่นเสียงให้ต่อเนื่อง (Legato) เพื่อบังคับการตัดลิ้นให้มีเสียงที่นุ่มนวลลง ในขณะเดียวกัน การฝึกเทคนิคการบรรเลงในลักษณะนี้ จะเพิ่มความแม่นยำของกล้ามเนื้อปาก และสามารถควบคุมความเร็วลมให้เหมาะสมกับการสร้างลักษณะเสียงที่เหมาะสมของทำนองหลักในช่วงต้นของบทเพลงได้ดียิ่งขึ้น

ภาพที่ 2 แบบฝึกหัด Arban Tuba Fundamentals ข้อที่ 50 หน้าที่ 29

ที่มา: From Complete Method for Tuba (p. 29), by Arban, J. B., 2000, Encore Music Publishers.

ในตอนพัฒนา (Development) แนวเปียโนและทูบาจะบรรเลงทำนองที่มีความหนักแน่นมากขึ้นกว่าในตอนนำเสนอ โดยจะเริ่มจากเปียโนเล่นโน้ตเข้ตหนึ่งขึ้นและมีเครื่องหมายเน้นเสียง (Accent) ที่ระดับความดัง f (Forte) เพื่อสร้างความแตกต่างของระดับความดังระหว่างทำนองหลัก และส่วนพัฒนา (Development) หลังจากนั้นทูบารับช่วงต่อ โดยการบรรเลงโน้ตที่มีลักษณะเดียวกัน การบรรเลงโน้ตในช่วงดังกล่าวพบว่าอาจเกิดปัญหาในการบังคับลิ้นที่หนักแน่นไม่เท่ากัน ดังนั้นจึงจำเป็นต้องสร้างความแตกต่างระหว่างเครื่องหมายเน้นเสียง การเล่นเสียงสั้น (Staccato) และโน้ตปกติให้ชัดเจน นอกเหนือจากความหนักแน่นของการบรรเลงบทเพลงในช่วงดังกล่าว ยังมีการประดับโน้ต (Ornamentation) ในห้องที่ 71 ที่นักทูบาจะต้องจัดการกับ

อัตราความเร็วของจังหวะอย่างระมัดระวังเพราะอาจจะทำให้บรรเลงโน้ตระดับซ้ำเกินไป เมื่อเปรียบเทียบกับความเร็วของจังหวะของบทเพลงในขณะนั้น

ภาพที่ 3 บทประพันธ์เพลงโซนาตาสำหรับทูบาและเปียโน

ผลงานการประพันธ์โดย พอล อินเดอมิท ตอนที่ 1 ห้องที่ 51 – 70

ที่มา: From Sonata for Tuba and Piano (p. 4-5), by Hindemith, P. 1957, Schott Musik International. Mainz.

การฝึกซ้อมที่มีความแตกต่างกันเกี่ยวกับเครื่องหมายการควบคุมลักษณะเสียงดังกล่าว ในห้องที่ 51-73 ผู้วิจัยได้คัดเลือกแบบฝึกหัด เพื่อช่วยพัฒนาการบรรเลงบทเพลงในตัวอย่างที่ 2 เพื่อฝึกฝนการควบคุมลักษณะเสียงของรูปแบบตัวโน้ตในแต่ละแบบ ให้มีความแตกต่างที่ชัดเจนมากยิ่งขึ้น ซึ่งจะเริ่มจากการใช้เครื่องหมายเน้นเสียง สำหรับการบรรเลงตัวโน้ตทุกตัวในแบบฝึกหัด หลังจากนั้นจึงบรรเลงโน้ตปกติโดยจะไม่ใส่เครื่องหมายการควบคุมลักษณะเสียงใด ๆ แล้วจึงใส่เครื่องหมายให้เล่นโน้ตสั้น โดยจะใช้อัตราความเร็วจังหวะเท่ากับจังหวะจริงของบทประพันธ์เพลงโซนาตาสำหรับทูบาและเปียโน ผลงานการประพันธ์โดย พอล อินเดอมิท (Half Note = 76) เป็นตัวกำกับ

ภาพที่ 4 แบบฝึกหัด Advanced Studies for Bb Bass ข้อที่ 2 หน้าที่ 2

ที่มา: From Advanced Studies for Bb Bass (p. 2), by Tyrell, H. W., 1948, Hawkes & Son, London.

ในตอนท่อนเชื่อม ในห้อง 74 -77 มีการกำหนดให้เปียนโนเล่นในจังหวะตกสลับกับทูบาที่เล่นจังหวะยกเพื่อจะดำเนินเข้าสู่จังหวะตกของช่วงตอนย้อนความกลับมาอีกครั้ง

ภาพที่ 5 บทประพันธ์เพลงโซนาตาสำหรับทูบาและเปียนโน

ผลงานการประพันธ์โดย พอล ฮินเดอมิตซ์ ท่อนที่ 1 ห้องที่ 74 - 77

ที่มา: From Sonata for Tuba and Piano (p. 6), by Hindemith, P. 1957,
Schott Musik International. Mainz.

ปัญหาที่พบในภาพที่ 5 นี้ ผู้บรรเลงจะต้องเริ่มบรรเลงโน้ตเสียงสูง ซึ่งควบคุมได้ยากและมักจะเล่นเบาได้ยาก นักทูบาต้องควบคุมเสียงและรักษาสอดคล้องเสียงไม่ให้ดังมากกว่าเปียนโน จึงอาจทำให้เกิดข้อผิดพลาดในการบรรเลงได้ง่าย การฝึกการใช้กล้ามเนื้อปากและการเพิ่มความแม่นยำของผู้บรรเลงในการบรรเลงโน้ตเสียงสูง โดยการฝึกซ้อมเอวูด จึงมีความสำคัญอย่างมาก ผู้วิจัยจึงนำแบบฝึกหัดของทอมโบน เพราะว่าเป็นแบบฝึกหัดที่มีการฝึกใช้ชิ้นคู่เสมือนในบทเพลงจริง ๆ ที่จะพบได้ในเอวูดมากกว่าแบบฝึกหัดทั่วไป และด้วยแบบฝึกหัดนี้พบได้แพร่หลายในประเทศไทย และอาจารย์สอนทูบาก็มักจะใช้แบบฝึกหัดนี้ในการสอนนักเรียนด้วยเช่นกัน ผู้วิจัยจึงเลือกแบบฝึกหัดนี้มาใช้เพื่อพัฒนาเทคนิคการบรรเลง แบบฝึกหัดนี้ เป็นการฝึกหัดวิธีการควบคุมเสียงสูง ผู้บรรเลงจะใช้อัตราความเร็วจังหวะตามแบบฝึกหัด (Dotted Quarter Note =60) และเล่นโน้ตในช่วงเสียงเดียวกันกับทอมโบนตามที่กำหนดในแบบฝึกหัด การฝึกเช่นนี้ นักทูบาจะสามารถพัฒนากล้ามเนื้อปากให้มีความแข็งแรงมากยิ่งขึ้นและทำให้สามารถจดจำของระดับเสียงของโน้ตเสียงสูงได้แม่นยำมากยิ่งขึ้น

ภาพที่ 6 แบบฝึกหัด Melodies Etudes for Trombone ข้อที่ 10 หน้า 11

ที่มา: From Melodious Etudes for Trombone (p. 11), by Rochut, J., 1928, Carl Fischer Inc., New York.

ในช่วงสุดท้ายของตอนที่หนึ่ง ในห้องที่ 100 - 105 ทูบาเริ่มต้นด้วยการบรรเลงโน้ตสามพยางค์ ตัวคำร่วมกับการประดับโน้ต สลับกับเปียโนที่เล่นเป็นเชบิตหนึ่งขึ้นดังตัวอย่างที่ ปัญหาที่พบคือความสับสนในการนับจากเครื่องหมายประจำจังหวะที่ต่างกันระหว่างผู้บรรเลงและนักเปียโนโดยมีสาเหตุจากการที่แบ่งจังหวะย่อยไม่เท่ากัน เพราะว่าทูบาต้องแบ่งจังหวะย่อยเป็น 3 ขณะที่เปียโนแบ่งย่อยเป็น 2 ผู้วิจัยนำเสนอวิธีการแก้ปัญหาการบรรเลง ว่าจำเป็นต้องใช้เครื่องจับจังหวะ (Metronome) ร่วมกับการฝึกซ้อม เพิ่มความแม่นยำของจังหวะในส่วนของโน้ตประดับผู้บรรเลงจะบรรเลงให้เป็นโน้ตเชบิตสองชั้นและเล่นมาก่อนจังหวะตกเนื่องจากตัวโน้ตประดับจะทำให้เวลาในการเล่นโน้ตประดับนั้นกระชั้นชิดมากจนทำให้ผู้เล่นบรรเลงจังหวะช้าลงโดยไม่ได้ตั้งใจ

ภาพที่ 7 บทประพันธ์เพลงโซนาตาสำหรับทูบาและเปียโน

ผลงานการประพันธ์โดย พอล ฮินเดอมิตซ์ ตอนที่ 1 ห้องที่ 100 -105

ที่มา: From Sonata for Tuba and Piano (p. 7), by Hindemith, P. 1957,
Schott Musik International. Mainz.

อภิปรายผลการวิจัย

1. เทคนิคการบรรเลงคู่เสียง (Interval) ตั้งแต่คู่ 5 เพอร์เฟคเป็นต้นไป ซึ่งเป็นขั้นคู่เสียงที่กระโดดจากอนุกรมฮาร์โมนิกส์ (Harmonic Series) (ณัฏฐา พันธุ์เจริญ, 2564) ไปสู่อีกอนุกรมฮาร์โมนิกส์ซึ่งไม่เป็นปัญหาเฉพาะผู้บรรเลงเท่านั้น แต่เป็นปัญหาของเครื่องลมทองเหลืองทั้งหมด ผู้วิจัยจึงได้นำแบบฝึกหัดในการฝึกซ้อมขั้นคู่เสียง (Arban Tuba Fundamentals) มาใช้ในการฝึกซ้อม

2. เทคนิคการควบคุมลักษณะเสียง (Articulation) ที่ใช้ในบทเพลงมีความแตกต่างกันเป็นอย่างมาก อีกทั้งช่วงเสียงสูงต่ำนั้นก็เป็นตัวแปรสำคัญที่จะทำให้ควบคุมลักษณะเสียงนั้นเกิดความผิดพลาดได้เช่นกัน เพราะในทuba การเปลี่ยนเสียงสูงต่ำต้องใช้การขยายและหดตัวของรูปปาก ซึ่งการเปลี่ยนปากฉับพลันนั้นจะทำให้ผลิตเสียงที่ต้องการได้ยากเพราะต้องคำนึงถึงลักษณะของรูปปาก ความเร็วลม ปริมาณลม จนอาจจะทำให้เสียการควบคุมลักษณะเสียงไป อีกทั้งความแม่นยำในการลงน้ำหนักเสียงของการออกเสียงในแต่ละแบบนั้นจำเป็นที่จะต้องฝึกฝนก่อนที่จะเริ่มฝึกซ้อมบทเพลง ผู้วิจัยจึงได้นำแบบฝึกหัด (Advanced Studies for Bb Bass) ซึ่งมีการเปลี่ยนแปลงของเครื่องหมายกำกับกับการออกเสียงตลอดเวลา จึงเป็นแบบฝึกหัดที่มีประโยชน์สูงมากต่อการแก้ปัญหาเทคนิคนี้

3. เทคนิคการบรรเลงโน้ตประดับ (Ornamentation) โดยที่พบในบทเพลงนี้จะเป็นเครื่องหมาย Acciaccatura ที่จะผู้เล่นจะต้องเล่นก่อนเข้าจังหวะตก แต่ถ้าไม่ได้ระวังจะทำให้เล่นช้าลงเพราะไปเล่นในจังหวะตกทำให้จังหวะร่วมนั้นระหว่างโน้ตประดับและโน้ตหลัก ผู้บรรเลงจึงจัดการให้โน้ตประดับนั้น เริ่มเล่นก่อนจังหวะตก โดยให้ความสำคัญกับโน้ตประดับน้อยกว่าโน้ตหลัก

4. การใช้เครื่องหมายประจำจังหวะ (Time Signature) ในบทเพลงนี้จะพบว่าทuba กับเปียโนใช้เครื่องหมายประจำจังหวะที่ต่างกัน แต่ทว่าจังหวะหนักของทั้งสองเครื่องดนตรีจะมีร่วมกันอยู่ดี แตกต่างกันที่จังหวะย่อยของแต่ละเครื่อง เช่น 6/4 จังหวะย่อยแบ่งเป็น 3 มีจังหวะหนักอยู่ที่ 1 และ 4 ส่วน 2/2 แบ่งจังหวะย่อยเป็น 2 มีจังหวะหนักที่ 1 และ 2 สิ่งนี้ที่ทuba และเปียโนต้องระวังอยู่เสมอคือการหาจังหวะหนักลงให้สัมพันธ์กันให้ได้เพื่อที่จะได้บรรเลงไปพร้อมกัน

ข้อเสนอแนะ

เทคนิคการประพันธ์บทเพลงของฮินเดอมิตซ์ได้ผ่านแนวคิดเรื่อง การเลือกเครื่องดนตรี การออกแบบเสียงประสานและทำนองต่าง ๆ การวิเคราะห์การนำเสนอเทคนิคการบรรเลงผ่านการตีความที่มีความสอดคล้องกับบทเพลง การนำเสนอเทคนิคการบรรเลงต่าง ๆ การมีกรอบแนวคิดที่ถูกต้องเกี่ยวกับความรู้ของขนาดเครื่องดนตรี และคีย์ของเครื่องดนตรีที่เหมาะสมกับบทเพลง ทำให้เกิดความเข้าใจที่ถูกต้องและนำไปสู่การตีความบทเพลงที่เหมาะสมมากยิ่งขึ้น สิ่งที่ผู้วิจัยต้องการจะแนะนำคือ การทำความเข้าใจในองค์ประกอบที่เขียนไว้ในโน้ตเพลง เช่น วิธีการนับเครื่องหมายประจำจังหวะ วิธีการใช้โน้ตประดับที่ถูกต้อง การปฏิบัติให้ถูกต้องตามการควบคุมลักษณะเสียงที่โน้ตเพลงกำหนดให้ โดยเฉพาะการที่ต้องเปลี่ยนขั้นคู่ที่มีความห่างกันมากให้ได้ในลักษณะเสียงที่ต้องการ ซึ่งสามารถแก้ไขปัญหาดังกล่าวได้ด้วยแบบฝึกหัดต่าง ๆ ทั้งในทางเทคนิคการบรรเลงควบคู่ไปกับขั้นตอนการฝึกฝนก่อนการแสดง เป็นสิ่งจำเป็นที่จะทำให้การแสดงออกมาได้อย่างสมบูรณ์แบบมากยิ่งขึ้น

บรรณานุกรม

ภาษาไทย

ณัชชา พันธุ์เจริญ. (2564). *พจนานุกรมศัพท์ดุริยางคศิลป์ (Music Dictionary)* (พิมพ์ครั้งที่ 5). บริษัท ธนาเพรส จำกัด.

ภาษาอังกฤษ

- Andreeva, I.N. (2017). *Virtuosity and Composer-Performer Collaboration in the Viola Works of Darius Milhaud and Paul Hindemith*. [Doctoral dissertation, Victoria University of Wellington]. Figshare. https://figshare.com/articles/thesis/Virtuosity_and_composer-performer_collaboration_in_the_viola_works_of_Darius_Milhaud_and_Paul_Hindemith/17060942?file=31550519
- Arban, J. B. (2000). *Complete Method for Tuba* (1st ed.). Encore Music Publishers.
- Haggett, G. K. (2018, February 1,). *Patriarchy in the First Movement of Hindemith Tuba Sonata*. Georgekhaggett.blogspot. <https://georgekhaggett.blogspot.com/2018/02/patriarchy-in-first-movement-of.html>
- Hindemith, P. (1957) *Sonata for Tuba and Piano* (1st ed.). Schott Musik International. Mainz.
- Kimbrow, J. (2014, April 19,). *Senior Recital*. Chapman University Digital Commons. https://digitalcommons.chapman.edu/cgi/viewcontent.cgi?article=1859&context=music_programs
- Rochut, J. (1928). *Melodious Etudes for Trombone*. (1st ed.). Carl Fisher Inc.
- Taylor, B. (2017). *Tonal shift, cadence and transition in the brass sonatas of Paul Hindemith*. [Master's thesis, University of Louisville]. ThinkIR. <https://ir.library.louisville.edu/cgi/viewcontent.cgi?article=3797&context=etd>
- Tyrell, H. W. (1948). *Advanced studies for B^b Bass*. (1st ed.). Hawkes and Son (London), Ltd.
- Wildman, S. R. (2014). *A Comparative Analysis of Paul Hindemith's Sonata for Bassoon (1938) and Sonata for Tuba (1955)*. [Doctoral dissertation, The University of Georgia]. Uga. https://getd.libs.uga.edu/pdfs/wildman_simon_r_201405_dma.pdf